І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація, "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го СЕРПНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 25, 1964 No. 158. VOL. LXXI.

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ ПОЧАЛА КОНВЕНЦІЮ В АТЛАНТИК СИТІ

Атлантик Сіті, Н. Дж. — В понеділок 24-го серпня почалася тут 34-та Конвенція Демократичної партії, на якій мають ухвалити виборчу плятформу та найменувати кандидатів на президента й віце-президента. Демократичним кандидатом буде найменований — президент Линдон Б. Джансон, а кандидат на віце-президента ще не є відомий, гадають, що ним буде міннесотський сенатор Гюберт Гомфрі. В першому дні Конвенції треба буде вирішити справу участи в працях Конвенції деґатів із Алабами й Міссісіпі, бо з'явилися по дві делеґації з цих стейтів: самі білі і негритянські з білими делеґації, які претендують на те, що вони мають право заступати населення своїх стейтів. В цій справі поставить внесок Мандатна Комісія, щоб пленум вирішив цю справу. Програмова комісія предложила вже текст виборчої плятформи, яку має прийняти Конвенція. Число делеґатів і їхніх заступників виносить 5 260. Конвенція відбувається у відновленій Конвенційній залі коштом трьох мільйонів долярів.

На вступі виборчої плятформи демократи хваляться тим, що вони впродовж чотирилітнього урядування в Білому Домі зуміли визначно збільшити оборонні сили ЗДА. І так від січня 1961-го року на 150% збільшено число водневих бомб і на 200% перевозову силу тих літаків і підводних човнів, які можуть перевозити атомово - водневі бомби. Тактичну нуклеарну зброю в Европі збільшено в тому самому числі на 60%. Далекосяжні ракети і ракети Поляріс із 100 збільшено до понад 1 000. Американські стратегічні повітряні сили мають тепер коло 1 100 бомбовиків, в тому 550 є в такому поготівлі, що за 15 мінут можуть бути в акції. Число наземної армії збільшене на 100 000 вояків, а число бойових армійських дивізій збільшено з 11 до 16-ох. Число тактичних ескадриль нищильників збільшено з 50-ох до 79. Число вояків вояків, вишколених до поборювання ворожих підривних акцій і до ведення партизанської війни збільшено на 800%, бо вишколено понад 100 000 вояків в цьому напрямі. Все це дісться на це, щоб можна було втримати мир у світі. Комуністи не вспіли в цьому часі збільшити свої впливи, твердить демократична виборча плятформа. В Африці повстала в цьому часі 31 нова держава, але ніодна з них не завела в себе комуністичного режиму. В справі безпеки ЗДА уряд плянує за допомогою мілітарної переваги втримувати мир у світі та не допускати до вибуху так званих малих воєн. Уряд плянує продовжувати програму в ділянці цивільної оборони. ЗДА мусять бути наймогутнішою країною в світі. В закордонній політиці уряд ЗДА співпрацює з Об'єднаними Націями і з НАТО, а також виконує свої зобов'язання для втримання миру в цілому світі від Берліну аж до Південного В'єтнаму. В плятформі говориться про те, що треба допомогти державам Латинської Америки, Азії й Африки збільшити свій життьовий стандарт та втримати волю і незалежність. В справі поневолених народів у СССР сказано в плятформі, що треба заохочувати всіми мирними засобами до щораз більшого змагання до незалежности поневолених комуністичним режимом країн — Альбанію, Булгарію, Чехо-Словаччину, Східну Німеччину, Естонію, Мадярщину, Лотву, Литву, Польщу, Румунію та інші". В плятформі є окрема згадка про поневолених жидів в СССР, але про Україну немає згадки, вона є між „іншими". Конвенція має тривати чотири дні і кожного дня відбуватиметься одна сесія. Окремі сесії мають такі програми: В понеділок на першій сесії вітав делеґатів губернатор стейту Ню Джерзі Ричард Гюз, сенатор стейту Ровд Айленд — Джан О. Пестор виголосити мав головну промову. Відбувся вибір тимчасового проводу Конвенції, а окремі комісії мали здавати звіт із своєї праці. У вівторок промовляти має постійний голова Конвенції — спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек; Номінаційна і Програмова Комісії мають здавати звіт із своєї праці. В середу 26 серпня номінація кандидатів на президента і віце - президента та промова кандидата на віце - президента, який приймає номінацію. В четвер 27-го серпня виголосить промову кандидат на президента, заявляючи, що приймає номінацію. В четвер буде вшанування визначних демократів, які померли в часі від останньої Конвенці в 1960-му році. Вшанують пам'ять покійного президента Джана Ф. Кеннеді, пані Ф. Д. Рузвеллт, спікера Сеа Рейбирна.

Джансон ще не вирішив справи віце-президентського кандидата

Вашинкґтон. — Президент Джансон, як повідомляють його найближчі співробітники, відклав рішення про те, хто має бути запропонований на кандидата на віце - президента — на вівторок або аж на середу. 34-та Демократична Номінаційна Конвенція зможе наменувати віце-президентського кандидата аж в середу по полудні. В суботу Президент Джансон нараджувався з демократичними губернаторами, але не повідомив їх про вибір кандидата на віце - президента, як це можна було сподіватися. Найближчі співробітники Джансона заявляють, що Конвенція без найменших труднощів затвердить того кандидата, якого запропонує Президент. Досі найбільшою популярністю втішався сенатор із Міннесоти Гюберт Гомфрі — як можливий кандидат на пост віце - президента. Гадають, що Президент має таку загальну підтримку серед делеґатів на Конвенцію, що може навіть не рахуватися з дотеперішньою популярністю міннесотського сенатора та запропонувати когось іншого.

В АМЕРИЦІ

● **Американський штучний сателіт „Синком 3"**, випущений на орбіту 19 серпня з Кап Кеннеді, буде ще відповідно скерований так, що кружлятиме навколо нашої пляни з однаковою швидкістю, що й Земля. Отак, „висячи" над Землею, він допомагатиме передавати телевізійні звіти про перебіг Світової Олімпіяди в Японії.

● **Президент Джансон підписав** 19 серпня закон, за яким стейтові Алясці передано 55 мільйонів дол. допомоги для відбудови господарства після останнього жахливого землетрусу.

● **Батьки і платники податків у Ню Йорку** закликають родичів бойкотувати урядовий плян примусового перевезення білих дітей до далеких шкіл з чорними учнями, бо це шкодитиме навчанню дітей. Проти бойкоту виступила Антидефамаційна Ліґа і представник Конференції для інтеґрації освіти, Давид Лівінґстон, який назвав запляний бойкот „расистським і реакційним".

● **Департамент Комерції** опублікував перший звіт за 1964 рік. У книзі на 1053 сторінки охоплено за звітовий період відомості про інтеґрацію шкіл на Півдні ЗДА, кількість бідних родин в цій країні, злочинність, стейтові фінанси та ін. статистичні дані.

ПІД ЗНАКОМ ЛИНДОНА Б. ДЖАНСОНА

Робітники закінчують працю біля президіяльної трибуни Демократичної конвенції, над якою домінує великий портрет теперішнього Президента і кандидата на другу президентську каденцію Линдона Б. Джансона.

ПРОЄКТ ПЛЯТФОРМИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗГАДУЄ ТІЛЬКИ САТЕЛІТІВ, АЛЕ НЕ НАЗИВАЄ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ПІДСОВЄТСЬКИХ РЕСПУБЛІК, ХОЧ ЗГАДУЄ ПРО ЖИДІВ У СССР

Атлантик Сіті. — В неділю 23-го і в понеділок 24-го серпня тут опубліковано частинами проєкт плятформи Демократичної Партії, що має бути предложений для схвалення теперішній конвенції цієї партії. Плятформа складається з кількох частин та є в першу чергу переліком поважних досягнень демократичної Адміністрації президентів Кеннеді і Джансона як у внутрішній, так і закордонній політиці, заторкуючи при цьому багато справ і проблем, що їх тепер виконується або які ще очікують на свою розв'язку. Головною тезою в постановах і справах закордонної політики є національна єдність, скріплення національної оборони та миру у світі. Коли мова про поневолені Москвою народи, проєкт плятформи згадує тільки в дуже обережній формі т. зв. сателітні країни та балтійські народи, але промовчує ті народи, що входять в склад Совєтського Союзу, включно з Україною, хоч окремо таврує (деплор) комуністичний гніт жидів. В опублікованому тексті цієї частини проєкту демократичної плятформи дослівно сказано: „Ми будемо ... заохочувати всіми мирними засобами збільшувану незалежність поневолених народів, які живуть під комунізмом та приспішувати день, коли Альбанія, Болгарія, Чехословаччина, Східня Німеччина, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Польща, Румунія та інші поневолені нації досягнуть повну волю і самовизначення. Ми тавруємо комуністичний гніт жидів та інших меншостей". Цей проєкт демократичної плятформи буде ще предметом дебат під час конвенції та має бути схвалений самою конвенцією і щойно тоді стане виборчою програмою Демократичної партії.

Посадник Ваґнер підтримує кандидатуру Роберта Кеннеді

Ню Йорк. — Посадник Роберт Ф. Ваґнер по двотижневім ваганню заявив 22-го серпня, що він підтримує головного прокуратора Роберта Ф. Кеннеді як кандидата на становище сенатора з нюйоркського стейту, за яке старається також республіканець теперішній сенатор Кеннет Б. Кітінґ. Боротьба за цей пост набирає більшого значення тому, що вона може вирішити кар'єру брата покійного президента Кеннеді — Роберта, який мусітиме зрезиґнувати з теперішнього становища, і, програвши вибори, може залишитися без вищого становища, коли б президент Джансон не найменував його на члена свого кабінету. Ваґнер одночасно сказав, що Кеннеді має ту трудність в цьому стейті, що він мешкає у Вірджінії.

„Живий Лис Микита" був прийнятий на Союзівці із захопленням, як найкраща імпреза цьогорічного сезону

Союзівка, Кергонксон. — Кінець минулого тижня на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах проходив під знаком ориґінальної мистецько - розвагової імпрези, що нею був „Живий Лис Микита", виведений редакційним колективом гумористичного журналу „Лис Микита" під проводом його видавця і головного редактора Едварда Козака-Ека. Не зважаючи на дощ і негоду, Союзівка заповнилася цього дня гістьми і відвідувачами з усіх ближчих і дальших околиць, які виповнили вщерть велику концертову залю „Веселки". Започаткував імпрезу коротким словом проф. Іван Задорожний. Виконавці програми по черзі дотепно представляли й інших членів редакційної колеґії „Живого Лиса Микити", пані Квітка Стецюк представила Миколу Понеділка, який представив Івана Керницького - Ікера, а той з черги представив „рабіна української сатири й гумору", головного редактора паперового й цього живого „Лиса Микити" — мистця Едварда Козака - Ека. Усі виконавці програми мали, як відзнаку портрет „Лиса Микити". Інтродукцією до багатої програми був виступ вокального квартету „Союзівки" у складі Леся Васьків, Соня Родовиг, Ляриса Ганущак і Мирося Нагорняк при фортепіяновому супроводі Володимира Гентиша.

Закінчення на стор. 3-ій

НА КОНВЕНЦІЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ВЕЛИКЕ ЗМАГАННЯ ЗА ВКЛЮЧЕННЯ УКРАЇНИ В ПЛЯТФОРМУ

АДВ. СТЕПАН ЯРЕМА, ЙОСИП ЛИСОГІР І ВОЛ. ДУШНИК ЗДОБУВАЮТЬ БАГАТО ПРИХИЛЬНИКІВ, АЛЕ Й НАТРАПЛЯЮТЬ НА ПОВАЖНІ ТРУДНОЩІ В ЦІЙ СВОЇЙ АКЦІЇ

Атлантик Сіті. — Трьох діячів Демократичної партії українського роду: адв. Степан Ярема, що є головою Українського Відділу в Крайовому Комітеті цієї партії, п. Йосип Лисогір, що репрезентує Український Конґресовий Комітет та ред. Володимир Душник, роблять максимальні зусилля, щоб ще добитись зміни у проєкті плятформи Демократичної партії в тому сенсі, щоб у ній між поневоленими націями була окрема згадка про Україну. Вони всі три склали свої обґрунтовані свідчення перед Комісією Плятформи минулої п'ятниці, 21-го серпня, сильно заступаючи — крім інших проблем — справу України та інших поневолених націй. Того ж дня вони мали сильну підтримку з боку голови Відділу Національностей в Крайовому Комітеті Демократичної Партії, посадника Ню Йорку Роберта Ваґнера, який у свої свідчення, складені того ж дня, не тільки сам включив Україну, але й інтерпелював у цій справі особисто в поодиноких членів Комісії Плятформи.

Після свідчень в п'ятницю, адв. Ярема, п. Лисогір і ред. Душник, взявши участь у влаштованому посадником Ваґнером полуденку в неділю, 23-го серпня, продовжують свою наполегливу акцію, щоб добитись зміни, зглядно доповнення плятформи в цій справі, зустрічаючи однаково, як прихильне так і опозиційне наставлення серед членів Комісії Плятформи. Активно піддержують їхні зусилля, крім згаданого вже посадника Роберта Ваґнера, губернатор Ню Джерзі Роберт Гюз, конґресменка Една Келі з Брукліна, конґресмен Медден з Індіяни, асистент державного секретаря для африканських справ та кол. губернатор Менон Вільямс, голова стейтового Комітету Демократичної Партії Ню Йорку конґресмен Алберте, сенатор Гарт з Мишиґену та ряд інших. Голова Юридичної Комісії Палати Репрезентантів, конґресмен Емануел Селлер одверто заявив, що Державний Департамент рішуче противиться, щоб у плятформу партії включити назву України та інших підсовєтських республік, а кол. сенатор Бенцан на завваґу, що це може коштувати Демократичній партії три мільйони голосів під час виборів, заявив коротко, що навіть коли б так було, то Україна, Вілорусь чи інша підсовєтська республіка не може бути названа в плятформі.

Розмови й інтерпеляції адв. Яреми, п. Й. Лисогора та ред. Душника включали досі ще таких осіб, як голова Крайового Комітету Демократичної партії Вілліям МекКіон, особистий репрезентант президента Джансона Крейґ Рапі, сен. Кларк з Пенсилвенії та багато інших членів Комісії Плятформи, як і видатних демократичних діячів, одні з з яких ставляться прихильно, інші невтрально, а ще інші взагалі не цікавляться занадто цією проблемою, не вважаючи її за найважливішу. Згідно з інформаціями, одержаними від п. Й. Лисогора, вся акція в справі плятформи майже всеціло стоїть під знаком проблеми громадянських прав, а все інше є на другому пляні й тому заходи в справі України тим більше утруднені. Тим не менше, адв. Ярема, п. Лисогір і ред. Душник свої заходи наполегливо продовжують і хоч немає занадто багато виглядів, щоб проєкт плятформи був у цій справі змінений, але така можливість ще також не виключена. Головна трудність у цьому — це становище й опінія Державного Департаменту, який обстоює, що в справі поневолених націй найвище можна повторити постанову плятформи з 1960-го року.

Сен. Ґолдвотер називає Хрущова „катом України"

Вашинґтон. — Республіканський кандидат на президента сенатор Беррі Ґолдвотер опублікував заяву, в якій оскаржує демократичний уряд президента Джансона в тому, що „без гризоти сумління робить бизнеси із катом України Хрущовим" В цій самій заяві Голдвотер виступив проти антисемітизму в СССР. Він твердив, що хоче скріпити соціяльне забезпечення і за те, щоб збільшити старечі пенсії на 5%. Голдвотер сказав був в січні цього року в стейті Ню Гемпшир, що він хотів би, щоб соціяльне забезпечення було на добровільній базі, але ця його заява стрінулася із загальним невдоволенням, і внаслідок цього він програв правибори в тому стейті. Тепер Голдвотер заявляє в цій справі таке: „Я є за здорову систему забезпечення і я хотів би, щоб воно було скріплене. Я завжди голосував за поліпшення цієї системи під час мого побуту в Сенаті і я плянує робити це і тепер". Республіканський кандидат на президента далі твердить, що справи далекосяглих ракет, які уряд уважає за єдину зброю в боротьбі з ворогами ЗДА, не є така проста, як думає уряд, і тому ця проблема вимагає нового розгляду.

● **У Британії безробіття** зросло в серпні цього року на 50.-788 осіб в порівнянні з липнем ц. р., до 368.300 безробітних. Сталося це внаслідку напливу на ринок праці абсольвентів усіх високих шкіл. Однак у Британії є найвищий за всю її історію рівень затруднених: 24,240.000 осіб

Нестор Городовенко — видатний український диригент і педагог помер у Монтреалі

Монтреаль, Канада. — В п'ятницю 21-го серпня цього року ранком помер тут після довгої і важкої недуги на 79-му році життя видатний український хоровий диригент та педагог. Народжений 1885 року на Полтавщині, Нестор Городовенко, закінчивши загальні і фахові студії, викладав науку співу уже з 1907-го року в гімназіях Лохвиці, Переяслава й Ольгополя, керуючи водночас шкільними і місцевими хорами. З 1917го року працював у Києві, викладаючи в Другій Українській Гімназії і диригуючи хором Українського Київського Університету і згодом капелею Дніпросоюзу, що була перетворена на капелю Київського Інституту Народної Освіти і пізніше на Державну Українську Мандрівну Капелю „Думка". Залишався на пості головного диригента і мистецького керівника „Думки" в 1919-1923 роках й об'їжджав з нею всю Україну і виступав також за кордоном. З 1930-го року був професором Київського Музичного Інституту, а пізніше Консерваторії, як керівник їх диригентського відділу. В 1938-му році був усунений совєтським режимом від керування капелею, яка була водночас із цим вичищена й реорганізована. Під час війни в 1942-му році керував у Києві хором, складеним із колишніх співаків „Думки". На еміграції продовжував диригентську працю, ведучи хор „Україна" в Німеччині й потім український хор в Монтреалі, Канада.

МАКАРІОС ВІДКИДАЄ ПРОЄКТ АЧЕСОНА НА ЗЛАГОДУ ПРО КІПР

Нікозія. — Кіпрсько-грецький президент архиєпископ Макаріос заявив, що компромісовий проєкт колишнього американського державного секретаря Діна Ачесона щодо тривкої розв'язки проблеми Кіпру не підходить навіть під дискусію. За тим проєктом Кіпр був би з'єднаний з Грецією, яка в заміну відсупила б Туреччині один малий острів, а на Кіпрі були б встановлені військові бази НАТО і Туреччини; права кіпрських турків були б ґарантовані Грецією. Неґативне становище до того проєкту, який буцім-то зискав принципову згоду від Туреччини і Греції, зайняв також президент кіпрського парляменту Гляфкос Клерідес, який заявив, що це річ неприйнятлива для Кіпру, щоб спершу Кіпр з'єднити з Грецією, а потім щоб вже сама Греція переговорювала з Туреччиною про рекомпенсати для неї. Клерідес таврував західні країни Північно - атлантійського Союзу (НАТО), що вони хочуть самі вирішувати долю Кіпру й забороняють йому шукати допомоги „поза НАТО". Цей кіпрсько - грецький політик підтримав цією заявою заходи президента Макаріоса, який звернувся до Совєтського Союзу і арабських країн за допомогою, вважаючи Британію і Туреччину найбільшими ворогами Кіпру. Однак західня преса твердить, що вигляди на тривку розв'язку проблеми Кіпру таки покращали. Кіпрсько - грецький герой, генерал Георг Грівас, який тепер став головним командантом кіпрської армії, публічно висловився знову за з'єднання Кіпру з Грецією, ото ж проти самостійности кіпрської держави, яку хоче зберегти кіпрський президент Макаріос. Американський амбасадор в Туреччині Раймонд А. Гейр відбув в минулу неділю тригодинну нараду з турецьким прем'єром Ізметом Іноні і міністром закордонних справ Ферудуном Еркіном. Це була друга довга розмова американського амбасадора з турецькими державними мужами впродовж останніх 24 годин. В останньому тижні турецькі і грецькі державні лідери обмінялись приязними заявами про потребу швидкої конструктивної розв'язки проблеми Кіпру та збереження надалі грецько - турецької приязни. Одначово Греція, як Туреччина є членами західнього бльоку НАТО й ці обидві держави є проти запрошування Москви, щоб вона втручалась у справу Кіпру. Все ж, кіпрсько - грецький уряд плянує — за твердженням газет — зголосити на найближчу Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй проблему Кіпру з вимогою дати йому право самовизначення та скасувати договори, які уповноважують Британію, Грецію і Туреччину дбати за непорушність конституції, що ґарантує права кіпрських турків. Саме спроба скасувати ту конституцію довела до війни між кіпрськими греками і турками.

ЗДА зречеться своїх баз у Лібії

Тріполі. — Прем'єр арабської північно - африканської держави Лібії, Махмуд Мунтассер, заявив, що після кількамісячних дипломатичних переговорів американський Уряд в принципі погодився на зліквідування кількох його морсько - летунських баз у тій країні. ЗДА і Лібія підписали були в 1954 році договір, за яким Америка дістала право зберегти й поширити бази, створені там під час останньої війни, на час 17 років, отже до 1971 року. Не відомо, на який час скорочено цей термін, — за газетними вістками ЗДА мають зліквідувати ці бази в наступному році. Також Британія погодилась на ліквідацію своїх тамошніх баз. Лібія, яка має монархічний устрій і є приязна у відношенні до Заходу, почала старатися, щоб ЗДА і Британія добровільно приспішили термін евакуації тих баз, — під натиском збоку Об'єднаної Арабської Республіки. Її президент, Гамаль Нассер, виголосив був в Каїро 25 лютого ц. р. промову, звернену проти британських баз в Лібії і на Кіпрі, як ніби загрозливих для безпеки його країни та мимагав також, щоб Лібія, член Арабської Ліґи, не давала Америці військових баз, а пристала до „невтральних" арабських держав.

У Конґо віднайшлись 3 американці, що їм грозив загин з рук партизанів

Леопольдвіль. — В минулу суботу 22 серпня ц. р. віднайшлись живими і здоровими три американці — полковник, підполковник і віце-консул — про яких не було ніякої вістки від минулої середи, коли-то сильний відділ лівих партизанів прорвався до 100.000 міста Букаву. Тому, що при одному вбитому партизанському старшині знайдено сплямлені кров'ю документи одного з пропавших, то загально американські й конґолуйські власті вважали, що ті два військовики і молодий американський диплomat згинули з рук партизанів. Однак їм удалося було скритися в джунґлії та вирятуватись з рук одного конґолійського племени. Обідраних, змарганих, голодних і спрагнених, але здорових, перевезено вже до Леопольдвілю. Само місто Букаву відібрано теж від партизанів Однак ситуація в Конґо далі загрозлива. Перший великий літак з різними припасами — буцім-то з ліками і харчами — прибув з допомогою конґолійському урядові від Південно - африканського Союзу. Південно - африканські пільоти будуть обслугувати американські бойові літаки, доставлені на просьбу конґолійського прем'єра Мойсе Чомбе. Західні коментатори вважають, що з уваги на гостру опозицію збоку всіх африканських держав проти південно - африканського режиму за його біло-расову політику, допомога від Південної Африки відштовхне ті інші африканські держави, до яких Мойсе Чомбе звернувся був за допомогою.

У СВІТІ

● **Франція** погодилась продати Комуністичному Китаєві 429.000 тонн пшениці в межах торговельного договору ще з жовтня 1962 року. Хоч Комуністичний Китай заповідає добрий вислід цьогорічних жнив, але — видно — тамошня харчова ситуація не вийшла з стану хронічної важкої кризи, коли треба знову спроваджувати збіжжя від капіталістів.

● **Італійський президент Антоні Сені**, який ще 7 серпня ц. р. дістав мізкову атаку, почувається настільки краще, що вже може сам годувати себе. Сені має 72 роки. Зате мировий посередник Об'єднаних Націй, 53-річний фінський дипломат Сакарі Туоміоя, який тиждень тому дістав мізкову атаку в Женеві, знаходиться все ще на критичній листі.

● **На Малайському півострові**, що є континентальною частиною південно - азійської держави Малайзії, схоплено в полон майже всіх крадькома перекинених туди індонезійських вояків, які мали зайнятись терористичними та диверсантськими актами. З-посеред 30-40 таких диверсантів — три згинули. Індонезійський президент Сукарно відпекався, наче б він будь-кого висилав до Малайзії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Конвенція Демократів

Цього тижня відбувається в Атлантик Ситі передвиборча конвенція Демократичної партії, за ходом якої з найбільшим зацікавленням стежить не тільки все американське громадянство, але й міжнародний політичний світ. Правда, найбільша атракція кожної такої американської конвенції — обрання офіційного партійного кандидата на становище президента країни — в даному випадку відпадає, бо всім відомо, що буде ним Линдон Б. Джансон. Однак, виступи різних делеґатів на цій конвенції, схвалення партійної плятформи, з'ясування партійного становища до різних внутрішніх і міжнародних проблем кине яскраве світло на політику теперішнього і — можливо — майбутнього Уряду, саме тому, що це конвенція партії, яка стоїть при владі і що центральною фігурою цієї конвенції є урядуючий Президент.

Якщо ще кілька місяців тому закордонні кореспонденти у Вашинґтоні інформували своїх читачів, що президентські вибори в Америці у 1964-му році будуть сутньою формальністю і тому передвиборчі партійні конвенції не матимуть, властиво, значення, тепер вони, мабуть, визнають свою помилку. Повторюється давно відома правда: ніколи ніхто не всилі передбачити, що станеться впродовж найближчих тижнів-місяців. Кільна місяців тому ніхто не міг припускати, що зголошений Джаном Ф. Кеннеді і форсований Линдоном Б. Джансоном новий закон про громадянські права, замість внести заспокоєння у расові пристрасті — підсилив їх до такого ступня, що ще ніколи не бувало в Америці стільки і таких нагальних авантюр на расовому тлі, як тепер. Таким чином ніхто не міг припускати, що якраз расова проблема на конвенції Демократичної партії стане центральною з погляду виборчої стратеґії і виборчих виглядів. Наприклад, поява на конвенції двох делеґацій із Міссісіпі або спеціяльні інструкції делеґатів із ворожої до теперішньої демократичної партійної верхівки стейту Алабами яскраво пригадують Демократичній партії, що цьогорічний її президентський кандидат - тексанець може втратити голоси більшости американського Півдня.

Правда, всі так звані публічні опитування, роблені газетами та різними установами, пророчать велику перемогу Демократичній партії і Линдонові Б. Джансонові. Тому він в доброму настрої, і демократична конвенція розпочалась під знаком оптимізму, що його невсилі затьмарити прикрощі з південними однопартійцями чи закулісові маневри різних кандидатів на становище віце - президента і їх протекторів. Конвенція Демократичної партії спирається на факті загального високого добробуту в країні і зменшення числа безробітних, на факті світового миру і на балянсі законодавства, в якому є й такі позиції, як зменшення прибуткового податку, закон про громадянські права, закон про боротьбу проти бідности.

Але було вже безліч прикладів, коли пророцтва різних так званих фахівців виявлялися фальшивими Не можна знати, як маси виборців зареаґують на загострену расову проблему і на гострі докори сенатора Ґолдвотера на адресу закордонної політики президента Джансона. Не можна також передбачити, кому виборці дадуть віру. В усякому разі, в інтересах Демократичної партії лежить, щоб теперішня її конвенція зайняла також найгостріше становище у відношенні до комунізму та російсько - большевицької колоніяльної імперії, бо примирлива, делікатна співіснувальна політика з визнаванням створеного комуністами „статусу кво" у світі ни відповідає поглядам і настроям американського народу.

Тривожний „проґрес"

Кожний світовий катаклізм, а в першу чергу — війна викликає занепад і економічний і духовий. Після першої світової війни, поруч із голодом у Німеччині, Росії та інших країнах, почала ширитися розпуста. У червоній Москві на самій зорі „комунізму" творились навіть спеціяльні гуртки „Долой стид", що складалися переважно з молодих комуністок, які вважали, що „раз революція, значить усе можна". Друга світова війна принесла подібні наслідки, які у вільній частині світу вдалося досить швидко залатати в економічній ділянці завдяки Пляну Маршалла, потім завдяки створенню Европейського Спільного Ринку. Але в духовій площині сподіваного оздоровлення не наступило. Скорше навпаки: розпалювана бульварною і порнографічною пресою та виданнями злочинців - заробітчан, підсилювана різними псевдонауковими сексуальними теорійками, крива занепаду моралі йде вниз і вниз. Сенатор Беррі Ґолдвотер, республіканський кандидат на президента ЗДА, недавно говорив про деморалізацію молоді у цій країні, і йому не даремно плескало 15 000 слухачів на виставці Іллинойського стейту. „Ню Йорк Таймс" з 20-го серпня приніс замітку Мерілла Фолсома про те, що в місті Йонкерсі, у стейті Ню Йорк, наркоманство охопило вже майже 1 000 осіб, що до наркотиків вдаються навіть юнаки й дівчата з добрих родин. Поліція перевела в тому місті арешти серед молоді.

На жаль, наркоманство та різні звихнення серед молоді поширюються не тільки в одному місті Недавно англійська газета „Дейлі Міррор" опублікувала статтю: „Разючі факти розбещености серед нашої молоді". Наведемо з неї лише один приклад: від 1956-го до 1961-го року випадки вагітности серед англійських дівчат у віці від 11 до 16 років зросли в три рази. Порнографічні видання, найгірші телевізійні фільми, поширення пияцтва серед дорослих, як і політична нестабільність нинішнього світу — все це викликає що далі, то тривожніші симптоми занепаду моралі. І тут уже сама Церква не може спинити лявіни людської глупоти та неопанованости.

В Україні, як країні колоніяльній, окупованій, з низьким матеріяльним рівнем життя — також є прояви цього прикрого „проґресу". Совєтська преса намагається скинути всю вину на „капіталістичний Захід", але це лише пропаґанда. У журналі „Дніпро" за серпень ц. р., у статті „Про це треба знати", читаємо: „Залетіло до нас із Заходу слівце „битники". І, до пуття не знаючи, що це таке, декотрі хлопці та дівиці, прагнучи бути „модними", починають говорити про „свободу" і „незалежність" у питаннях кохання, іронічно вимовляти такі слова, як дівоча цнота, скромність, чистота почуття". Очевидно, Захід тут грає найменшу ролю, бо ніколи не бували на Заході ті численні „батьки" з України, які кидають родини і зникають, щоб не платити аліментів. У київській „Молоді України" часто друкуються відкриті листи про зраджене кохання, про ображене почуття закоханої дівчини. Поширена безідейність серед частини молоді на Заході і безпросвітне, нуждене життя поневолених в СССР — це дві головні причини, що породжують таке неґативне явище. Якщо українській молоді на еміґрації відібрати — чи не дати їй — ідейного спрямування в житті, поставитись байдуже до справи релігійного й національного виховання, — то частина й нашої молоді зіпсується під чорним вітром розгнузданої вулиці. Тому й ставимо це питання як пересторогу, як проблему дня.

НА СЛІДАХ ВЕЛИКОГО ЗЛОЧИНУ

Хоч незабаром минє рік від трагічного дня в Далласі, ще й донині не вдалося здобути інформацій, які кинули б нове світло на вбивство президента Кеннеді. Повторюються в різних варіянтах відомі факти, подаються характеристики осіб і середовищ, тут і там заблисне сенсаційний наголовок — і все.

Серед малих воєн, напружень, виборів, скандалів справа не притихає, а виринає знову й знову. Цікаво при цьому, що американська й західньоевропейська преса приділяє їй менше уваги, як совєтська. З підозрілою завзятістю совєтські періодики раз-у-раз подають ніби нові докази, що вбивство в Далласі — це діло рук американських „скажених".

Тим часом холодна аналіза фактів приводить до зовсім протилежних висновків. Такою холодною аналізою фактів і знанням совєтських відносин відзначається стаття А. Ростова в „Русском Деле" (січень, 1964 р.), і тому варто навести її тут для українського читача:

Хто б не був Освалд і ким би він не був висланий, сьогодні він не є небезпечний для тих, хто використав його для вбивства американського президента. Якщо б він жив, він міг би на суді дати правдиву або фальшиву версію організазації цього злочину. В останньому випадку суд, а радше слідчі органи могли б перевірити правдивість його зізнань. Але тепер він нікого і нічого більше видати не можі...

Як перевірити тепер, що Освальдові відмовлено совєтського громадянства, що не перешкодило йому, по упливі його тимчасового як чужинця побуту, прожити в СССР ще повних 3 роки? Як можна тепер в Америці устійнити, користуючись тільки переданими совєтським посольством документами на різних блянкетах совєтських установ, що він дійсно проживав у Москві, а згодом у Мінську, і чим там займався?

Тому багато правильніше буде дослідити совєтську практику в подібних випадках, як оглядати різні фальшивки з печатками і підписами совєтських урядовців.

Освалд прибув до СССР на нормальний американський пашпорт, маючи візу на відвідини СССР протягом короткого, встановленого для туристів реченця, по закінченні якого був зобов'язаний вернутися назад. Тільки особи, старанно перевірені МҐБ, як зрадник Бруно Понтекорво або англійські дипломати-зрадники Борджес і Маклін, можуть залишатися в СССР на все життя, отримавши або неотримавши совєтське громадянство...

Тому треба пам'ятати, що всі підозрілі або, скажемо, повністю перевірені чужинці, які вдають з себе просовєтських і просять, щоб їх залишили в СССР працювати для побудови комунізму, звичайно працюють у Москві на місцевих фабриках, де за ними дуже легко стежити і на роботі і вдома. В інших випадках їх посилають працювати вглиб країни, наприклад, на заводах Уралу чи Середньої Азії, звідки нікуди не втечеш і де нема чужоземного консуляту, до якого можна було б поскаржитися.

Тому дуже дивно, що колишнього вояка американської морської піхоти, який голосно заявив свої симпатії до влади, висилають у Мінськ, в прикордонну зону, куди не пускають ненадійних совєтських громадян. Нам не важно, що тепер будуть писати і говорити совєтські дипломати про життя Освалда в Мінську, але факт залишається фактом: йому дозволили поселитися в Мінську близько кордону СССР, і він прожив там 2-3 роки, не підпавши під арешт, ревізію чи допити. Що більше, йому дозволили одружитися з Мариною Миколаївною, родом з Архангельська, яка закінчила фармацевтичний інститут у Москві і була вислана на працю в Мінськ. Повторюю, серед корінних мешканців Мінська можуть бути невикриті й досі вороги совєтського режиму, але з Москви в Мінськ посилають на працю тільки після певної політичної перевірки. Таку перевірку пройшла Марина Миколаївна, яка так легко й просто рішила вийти заміж за недавно прибулого в СССР американця, якому нібито відмовили в совєтському громадянстві, а в цей же час дозволили поселитися і жити спокійно в прикордонній зоні.

Далі нові події, які викликують здивування. Отой американець раптом заявив, що йому життя в СССР не подобається і він хоче вернутися в свій капіталістичний світ. Всі прекрасно знають, які труднощі зустрічаються при шлюбах совєтських громадянок із чужинцями, але в цьому випадку виїзд жінки Освалда, Марини Миколаївни, не викликав збоку совєтської влади ніякого спротиву.

Очевидно, в нас нема даних твердити, що після повороту до ЗДА той, ніби переконаний марксист - комуніст, виконував якенебудь завдання совєтської розвідки або провадив підривну роботу за наказом з Москви. Але відомо, що совєтським аґентам дають завдання, про які іноді не знає ні совєтське посольство, ні місцева комуністична організація. Найбільше законспіровані аґенти на фіґурують у списках місцевих організацій комуністичної партії, не платять членських вкладок і не ходять на сходини. Їх життя і діяльність фінансується непомітно. Знаючи, як легко набути в ЗДА вогнепальну зброю, навіть поштою, зрозуміло, що зручніше було Освалдові самому купити зброю, ніж передавати її йому через когось, що пізніше могло б бути виявлене в ході судового слідства...

Також і те, що Освалдові відмовили в Мехіко видати візу на нову поїздку в СССР (хоч він ніби розчарувався в совєтській дійсності!) можна легко пояснити бажанням — створити алібі для совєтських дипломатичних органів..."

Свої міркування закінчує автор здогадом, що Освалд міг стати знаряддям в руках не тільки Москви, але й Пейпінґу чи Гавани. І хоч як затерто сліди цього великого злочину, хочеться вірити, що правда вийде наверх, і цілий свет дізнається про справжніх винуватців.

Гр. С.

Мирон Б. Куропась

ДЕ НАША МОЛОДЬ?

(Відповідь і заклик до дискусії)

(5)

У північно - американському суспільстві наголос кладеться на молодь, а головно на якості сили, винахідливости і деякої чистоти мотивів[16].

Але в нашому, українському суспільстві бачимо протилежне. Ми знаходимо багато причин, щоб не дати можливости нашій молоді ввійти до проводу („вони замолоді", „вони не визнаються на обставинах", „вони занаївні" і т. д.). А коли наша молодь вже до того готова, вона не виявляє такого бажання. Найкращим доказом цього було створення Ради Української Молоді в Шикаґо в 1959 році. На перші кілька засідань прибула правдива молодь, і ми опрацювали статут, вибрали управу та намітили програму. А відтак самі провідники молодечих організацій перебрали діловодство. Статут треба було переробляти, деяких членів з управи усунено, а програму праці обговорювано — впродовж шістьох місяців! Рада проіснувала точно один рік.

Прийшов час, щоб наше старше покоління проснулося. Його шлях не єдиний і не під кожним оглядом найкращий шлях. Визнаймо нашу молодь. „Молоді люди часто задовольняють потреби свого розвитку з величезною повагою, — твердять деякі психологи. При такому наставленні для них дуже важливим є не тільки успіх у тому, що вони почали, але також успіх у своїй групі. У своєму бажанні соціяльного визнання підлітки не на багато різняться від старших, але ці молоді люди мають підсилене емоційне почуття, яке надає такому бажанню більшої снаги, а сама невдача в таких випадках дуже їх переслідує"[17].

4) Створити позитивний образ. — Якщо ми хочемо поборювати неґативні впливи нашого багатого, прагматичного й колективного сусільства, ми мусимо створити кращий образ самих себе.

„Молоді люди не сприймають вартости вивченням самих слів (правда, справедливість і т. п.) га їхніх дефініцій. Вони пізнають їх через наставлення, звичаї і способи оцінки в особистій зустрічі з своєю родиною чи приятелями. Вони не вивчають етичних основ; вони наслідують потрібні зразки, що їх люди можуть показати з найкращого боку"[18].

Які зразки українське суспільство може показати нашим молодим людям? Як далеко ми самі піддалися під вплив північно - американської головної течії? Як ми можемо вимагати ідеалізму від нашої молоді, коли самі рідко віддаємо свій час чи виявляємо охоту працювати в українських організаціях? Чого можемо сподіватися від нашої молоді, коли ми самі ставимо собі за мету відробити якнайбільше понадгодин, купити другий автомобіль, мати третій телефон, четвертий телевізор? Як наша молодь може повірити в нашу щирість, коли ми самі розкололися на тісні, щільні, маленькі групки та ворогуючі клітинки і жевріємо до інших українців такою ненавистю, яку б повинні зберегти для найлютіших ворогів? Як наш амолодь може з нами утотожнюватися, коли через 15 чи й більше років після приїзду до Америки ми не можемо себе віднайти? Як ми можемо вимагати від молоді, щоб вона говорила плинно по-українському (мовою, яку вона лише деколи чує і від якої не залежить), коли багато з нас категорично відмовляється опанувати англійську мову, хоч ми її всюди чуємо й наш прожиток залежить від неї. А що сказати про українські громадські установи? Чи вони віддзеркалюють наше справжнє обличчя? Багато з наших молодих людей думає, що так. Врешті, скільки в Північній Америці ми маємо таких українців, на яких могли б з гордістю вказати нашій молоді: „Наслідуйте їх!".

5) Дайте нашій молоді корисне зайняття. — Нарешті, ми мусимо дати нашій молоді зайняття, які для неї були б викликом, давали їй надхнення і щось таке, в що вона могла б у цілості пірнути. Уже пора починати присвячувати більше уваги до праці таких українських інституцій, які спираються на здорових принципах і які перетривали пробу часу. До них належить наша Церква, наші релігійні організації, наші допомогові й забезпеченеві організації, наші централі (УККА і КУК та ін.) і деякі з наших молодечих організацій, які ще довго будуть існувати. До таких організацій ми повинні спрямовувати нашу найздібнішу й найбільш віддану молодь. Рівночасно ми повинні заохочувати її до більшої участи в українському й американському політичному житті, до видаваннядійсних матеріялів про Україну, до просякання в американські й канадійські університети. У цих ділянках молодь може принести найбільше користи, а не на українських концертах чи на зборах, де не високі ідеали, а щоденні суперечки на порядку нарад. Врешті ми мусимо почати прислуховуватися до нашої молоді, що вона хоче сказати. Незабаром вона матиме взяти на себе відповідальність за молодь, яка прийде по ній. Вона мусить починати приготовлятися до цього вже тепер, а не тоді, коли буде запізно.

Висновки

У своїй дещо довгій статті я старався:

— Представити, на мій погляд, три найосновніші питання, що відносяться до нашої молоді в Північній Америці;

— Подати найважливіші риси загального північноамериканського образу молоді;

— Запропонувати деякі відповіді на порушені питання.

Моя стаття, хоч довга, ще не є вичерпна. Існують інші, споріднені проблеми, які треба розглянути, і сподіваюсь, що до тієї мети буде прямувати вся українська громада. Тільки тоді, коли ми всі узгіднимо, чого хочемо і що мусимо робити, можемо почати спільну й корисну дію.

Я знаю, що змінити спосіб нашого думання не так легко. І я не очікую, що кожний погодиться зі мною, що нам треба змінити наш спосіб думання чи наш підхід. Я теж цілком свідомий того, що зайдуться і такі, які мильно будуть інтерпретувати моє писання, будуть оскаржувати мене, що я проти Рідних Шкіл, Пласту, СУМ'у, ОДУМ'у, українських концертів, українських пікніків, українських політичних партій, українських зборів, українських провідників і українських установ, словом — проти всього „українського способу". Це, очевидно, нісенітниця. Я не є проти жадної з цих речей. Я за те, щоб їх поправити. Тому я запрошую до здорової й відповідальної критики, заснованої на правдивих фактах. Тільки при спільних нарадах в атмосфері взаємного довір'я ми зможемо знайти практичну і здорову розв'язку

У 1937 р. проф. Василь Галич присвятив свою працю „Українці в З'єднаних Державах" американській молоді українського роду, яка часто живе в двох оточеннях і поміж двома культурами, не завжди свідома своєї расової спадщини чи американських можливостей для неї[19]. Я бажав би, що коли хтось напише супровідну книжку до праці Галича, щоб присвячено її „американській молоді українського роду, яка живе в двох оточеннях поміж двома культурами і яка змогла віднайти себе в обидвох".

Ми можемо допомогти нашій молоді осягнути цю мету. Наше провідництво, одначе, не повинно бути наказуюче, бо тоді не матиме успіху. Ми мусимо молодь скеровувати, їй радити, але найважливіше — мусимо їй дати щось до змагання, щось таке, що захопить її, щось таке, що матиме для неї значення і суть.

(Кінець)

[16] Naegle, Nasper, "Youth and Society," Ibid., p. 61.
[17] Hamrin, Shirley A., and Paulson, Blanche, Counselling Adolescents, Science Research Associates, Inc., Chicago, 50.
[18] Gardner, John, "On Men and Moral Values," The Reader's Digest, March 1964, p. 167.
[19] Halich, Wasyl, Ukrainians in the United States, The University of Chicago Press, Chicago, 1937.

НА ТЕМИ ДНЯ

„НОВЕ ЖИТТЯ — НОВІ ЗВИЧАЇ"

У пляні боротьби з релігією і з давніми, у деяких випадках навіть дохристиянськими українськими народними звичаями та обрядами большевики намагаються заводити в Україні нові, „совєтські звичаї". З львівської газети „Вільна Україна" з 2-го серпня довідуємося: Недавно в селі Труханові, Сколівської ЛГЗ, у святково - урочистій обстановці відкрито „кімнату щастя". Справляли весілля молоді робітники - комсомольці допоміжного господарства. А тепер „кімнату щастя" не минає жадна молода пара". В цьому й полягає суть „нових звичаїв": відвертати молодь від церкви та нищити стародавні українські традиції. Подекуди допускається навіть колядування на Новий рік, вечерниці, — але з новим, „соціялістичним" змістом, щоб цілком стиралась пам'ять і зміст значення наших стародавніх свят. До нових звичаїв підтягають і сутопропаґандивні заходи влади. У тому ж числі „Вільної України" читаємо, що в радгоспі „Сколівський" у Верхньому Синьовидному „відкрито кімнату визначних подій в житті трудящих селища". Там відбуваються „зустрічі із знатними людьми", іншими словами — з пропаґандистами та партійним начальством.

Тепер у деяких районах України вже готуються до Свята Врожаю, при чому влада використовує це свято на те, щоб з його нагоди колгоспники „продали" державі ще бодай 5-10 тонн збіжжя.

М. Л-а

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ

(100-річчя з дня його народження)

(V)

24 січня (ст. ст.) 1896 року Коцюбинський одружився. Його дружиною стала Віра Дейша, з якою він познайомився наприкінці 1894 року в домі свого знайомого, Василя Андрієвського в Чернігові. Віра Дейша закінчила Вищі Жіночі Курси в Петербурзі і викладала в Чернігові французьку мову. Мала також нахил до писання, але її цікавили більше наукові справи. Тому то вона писала здебільша на наукові теми, з ділянки природознавства.

Після одружения Коцюбинські жили кілька тижнів у Вінниці, а згодом переїхали в Крим, де Коцюбинський продовжував працю в філоксерній комісії. В Криму пробула Віра Коцюбинська від 13 березня до 18 вересня 1896 року. Перед приходом на світ першої дитини від'їхала вона до Вінниці, до родинного дому Коцюбинського. Сам Коцюбинський залишився в Криму до 4-го листопада того ж року.

Життьові обставини Коцюбинських складалися так, що їм доводилося досить часто жити окремо. Про те, як важко письменник переживав розлуку, свідчать його листи до дружини, яких є 309, бо не було майже дня, щоб Коцюбинський не написав їй листа. Ці листи до дружини є цінним матеріялом для вивчення біографії письменника.

Приїхавши до Вінниці восени 1896 року, Коцюбинський захворів. В ліжку пролежав всю зиму, не маючи можливости володіти правою рукою. Коли рука трохи поправилася, написав в ліжку оповідання „Посол від чорного царя" для „Життя і Слова".

Недуга Коцюбинського вимагала фахового лікування. Тому навесні 1897 року письменник поїхав на кілька тижнів до Києва. Від філоксерної комісії взяв довготермінову відпустку. Маючи бажання покинути працю в тій комісії взагалі, почав шукати іншої посади. Дякуючи клопотанням Бориса Грінченка, Коцюбинському обіцяно працю в книжковому складі Чернігівського земства. Для цього потрібно було затвердження губернатора, але губернатор не затвердив письменника на тій посаді. На початку листопада 1897 року Коцюбинський переїхав до Житомира, де одержав працю в редакції газети „Волынь". Переїхав сам, а родина зосталась у Вінниці. Коцюбинський мав у пляні забрати пізніше й родину, коли вже устабілізуються відносини, але так не сталося.

Видавцем „Волині" був А. Коген, а редактором Є. Козловський, який підписувався звичайно псевдом „Філлер". Згідно з угодою, підписаною з Когеном, Коцюбинський мав провадити контору, а крім того вести відділ „Свет и тени русской жизни". У Житомирі мешкав він у готелі Мінеля на Київській вулиці.

Умови праці в редакції „Волині" були дуже погані. Листи до дружини, писані в той час, переповнені скаргами на відносини. Ось уривок з одного із листів:

„Моя ти Вірунечко мила! Знаєш, дитинко, що й дихнути ніколи! Зараз 10 година увечері, а я тількищо з контори. Як піду туди о 9 год. вранці, то даю собі спочинку о 4 годині — до пів до шостої на обід. По обіді біжу знов в контору і сиджу там до 10-ої. За нікольством не встиг навіть піти на нашу квартиру подивитися завтра піду".

В іншому листі до дружини Коцюбинський пише:

„Сьогодні я зморився страшенно. Уяви собі я ще не зовсім знайомий з технікою видання, тут треба знати тисячу дрібничок. В конторі є один жидок, що 16 літ служив при газеті, він все й вів це, бідолашний, та працював як віл. Сьогодні він заслаб і не прийшов на роботу, і я мусів сам випустити число! Звивався, як муха на окропі...

Гроші у мене вийшли. Маю лиш на завтра на обід. Як не буде в касі, доведеться голодувати..."

В Житомирі Коцюбинський пробув до кінця лютого 1898 року. Поки поїхав до Вінниці відвідав ще знайомих у Києві. На початку травня того ж року Коцюбинські були вже знову в Чернігові. Справа в тому, що чернігівський губернатор скасував своє попереднє рішення в справі Коцюбинського, і він міг зайняти посаду при губернському земстві, але не в книжковому складі, а в статистичному відділі, бо губернатор побоювався, що Коцюбинський може поширювати тенденційні видання.

В Чернігові Коцюбинський жив уже до кінця свого життя, працюючи на тому ж місці до 1911 року. Пізніше через хворобу звільнився з праці.

У Чернігівському періоді свого життя Коцюбинський мав змогу більше часу приділяти літературним справам. Цілий 1897 рік, коли не враховувати докінченого в січні того ж року оповідання „Посол від чорного царя" і матеріялу, вміщуваного в „Волині", пройшов в літературному відношенні безслідно*.

Першим твором, написаним у Чернігові, є образок „Відьма". Дата написання: 30 червня 1898 р. Цей твір, одначе, був надрукований аж по смерті письменника — в 1914 році в „Літературно - Науковому Вістнику", що виходив у Львові. Друкуючи його, редакція дала таку примітку:

„Оповідання „Відьма", яке друкуємо в сій книжці — в річницю нашої тяжкої втрати, смерти М. Коцюбинського, — передала шановна дружина небіжчика. Належить воно до циклу басарабських оповідань автора і написане перед кількома роками. Оповідання зовсім викінчене, але Коцюбинський, що був дуже суворий суддя для своєї творчости і завжди багато працював над обробленням своїх творів, чомусь хотів ще переглянути і трохи обробити його, і через те не давав до друку. За місяць до смерти він узяв був його на перегляд, але хвороба не дала йому того зробити. Певно сей останній дотик пензля такого видатного майстра, як Коцюбинський, надав би сьому оповіданню ще кілька рисок тонкої краси, та в кожнім разі і без того оповідання є дуже гарним і визначається всіма прикметами чарівного таланту небіжчика".

* У листі до дружини з 15-го грудня 1897 р. Коцюбинський зазначає, що збирає матеріяли для більшої повісти на тему газетної праці. Дослідники вважають, що збережений уривок „Випадок" відноситься власне до тієї плянованої повісти.

У 1898 році Коцюбинський, Грінченко, Самійленко і Коваленко задумали видати літературний альманах, в якому мали б бути вміщені твори тогочасних поетів і письменників з усіх земель України. Щоб зібрати потрібні матеріяли, Коцюбинський звертався до різних письменників як на Придніпрянщині, так і в Галичині та в Буковині. Заплянований альманах був зредаґований в наступному, 1899 році, а в 1900 році вийшов друком під назвою „Хвиля за хвилею".

У 1899 році Коцюбинському вдалося зв'язатися з Володимиром Гнатюком, який був тоді директором Українсько-Руської Видавничої Спілки. Коцюбинський писав до Гнатюка ще наприкінці 1898 року, але того першого листа він — як виявилося — не одержав.

Гнатюк перший звернувся до Коцюбинського з пропозицією перевидати його друковані в журналах твори окремою збіркою. Коцюбинський погодився, і від того часу був у постійному контакті з Гнатюком, який не тільки перевидав раніші твори письменника, але й дав письменникові можливість друкувати в Українсько - Руській Видавничій Спілці нові твори.

О. Гайський

„ЩЕ ЖИВЕ СТРІЛЕЦЬКА СЛАВА...”

(Репортаж із пластових таборів)

Цього року до пластових таборів на оселі „Новий Сокіл” (Норт Колінс, Н. Й.) ми мали щастя попасти на найважливішу днину: День Пластуна, під гаслом „50-ліття УСС-ів і Збройних Сил Української Нації” — але мали нещастя спізнитися на святкову частину програми. Коли наш ідеальний автоводій д-р Д. Павлишин, з Клівленду-Парми, з легкістю венецийського ґондолієра завіз нас на оселю, було вже по Богослужбі (з відповідною проповіддю), по святковім апелі при символічній ватрі (з відповідним словом представників УСС-ів і Українських Вояцьких Організацій), по дефіляді таборів, навіть... по обіді. З програми довелося вдоволитися рештками спортових змагань (в тому числі — двома перемогами мого 10-річного синка в плаванні), а в кухні — кавою, (яку я вициганив у пань, під претекстом журналістичних оглядин забудувань).

Інформації, які я зібрав у пп.: інж. Б. Паславського (адміністратор оселі), І. Савчука (восьмий рік під ряд адміністратор таборування) і пластового сеньйора - проф. Ол. Бережницького (командант таборів) — виясняли всі ревеляції й революції, що зайшли на оселі від минулого року...

Почалось з басейну, що вже сам собою править за революцію. Коли його збудовано, управа оселі вдалася до американського Уряду Здоров'я в справі одобрення: Комісія названого уряду басейн одобрила — але, при нагоді, поставила вимогу негайно побудувати модерну гігієнічну кухню і магазин, з рефриджирейторами. Коли вимога була сповнена, Уряд Здоров'я вирішив: „У таборуванні на оселі може брати участь не більше, ніж сотка людей — (бо) така є посмність споруд-забудувань”.

Тому, що до таборування на оселі щорічно зголошуються дві сотки пластунок і пластунів, довелося поділити табори. Цього року випробувано поділ на табори чоловічого й жіночого роду (три тижні юначки й новачки, а потім три юнаки й новаки).

Прихильників коедукації заспокоюємо: Уряд Здоров'я не має нічого проти одночасного таборування хлопців і дівчат — головне те, щоб на оселі в один і той же час не було більше, ніж сотка учасників.

Очевидно, павою, що очі на себе бере й у модерної кухні „атракційність краде”, є басейн. Він робить із оселі „Новий Сокіл” своєрідну „пластову Союзівку” (такий сам стиль будови, із трамполіном та віднигою, таке саме електричне освітлення згори і з-під води...).

Прекрасне оформлення цієї „цяці” завдячуємо інж. Ол. Криницькому, з Боффало. Очевидно, нині цим басейном, як своєю ідеєю й дитиною, чваняться майже всі (навіть ті, що минулої осени голосували проти його побудови...)

Поява басейну розв'язала багато проблем і проводові таборів й учасникам.

Двократна денна купіль і плавацькі тренінґи забирають декілька годин (а це значить, відпала турбота, чим молодому народові час виповнити. Сам же молодий народ нарешті дорвався до розкошування дозвіллям уводі (а це значить, нема вже причини нарікати на „риґор”, „безугавну муштру” тощо), Навіть цього року, в якому табори ведбуваються під „найвійськовішим” гаслом — 50-річчя УСС-ів — можна виразно вичути зворот у „відпочинковому напрямку”.

Довгої мови короткий сенс: автор цих слів передбачає, що задля самого басейну вже на другий рік управа оселі муситиме викроїти додатковий час на ще одну нову (третю з черги) сотню спраглих „мокрого таборування” пластунок і пластунів.

А з „Нового Сокола” — простий шлях на крайові плавацькі змагання на „Союзівці”! „Новий Сокіл”, за одним махом, стане поважною твердинею українського — головно, плавацького - спорту.

Що, дай, Боже! - амінь.

Як уже зазначено, цьогорічне таборування влаштовано під гаслом 50-річчя Українських Січових Стрільців.

Дівочі табори (по яких лишилися вже тільки назви-надписи) свою спорідненість з військовою ідеєю підкреслювали більше ідейним (ніж військовим) мазком, Юначки звали свій табір „До вершин”.

Учасниць було 40, командантка: Уляна Бабюк, бунчужна: Рома Скочиляс. Табір новачок, „Іскра надії”, нараховував 44 учасниці. Командантка: Орися Волчук, бунчужна:Олена Пігуляк, Обидва табори влаштовував курінь „Буреверхи”.

У хлоп'ячих таборах — що й казати — все „по-військовому”. Чим молодший річник — тим „військовіший!”...

Табір новаків зветься — ні більше й не менше — Малі УСС-и”. Стан: 1 паланка, 5 шатер, 62 шаблі... чи пак пластових ножиків. Учасники звуть себе виключно „стрільцями” (стрільче Булька — позич позич п'ятака!”), опікунів-братчиків - „четарами”, бунчужного (Ігор Залуцький) — „сотником”, команданта табору (пл. сен. Володимир Мельник)) - „полковником”.

Табір поділяється на „сотні”: піхотну, кінну, гарматну, скорострільну і вістову. Привіт на молитві й апелях складається з двох частин: Командант:: „А ми тую червону калину...” Підкомандні (хором): ... „Підіймемоoooo!” Ґутірки, розповіді при ватрі, теренові вправи — все проходить по слідам УСуСу-сів.

Окремим переживанням для хлопців був нічний „наступ на москалів” і „здобуття Маківки”. Командант, В. Мельник — добрий психолог. Він найнеспокійніших „букефалів” вміє осідлати. З мого (про вовка-помовка) синка зробив головного барабанщика табору, на оселі можете слухати концертів (маршових пісень) „барабанної оркестри” — словом, бракує вже тільки справжнього барабанного вогню...

Діти захоплені. Вони — як оповідає мені командант — знаходять себе й самі починають творити собі „рідну військову романтику.„ Чистим їхнім твором (слова й мелодія) є пісня „Хочу стати усусусом”.

А, попри стрілецьку тематику, ком. Мельник щедро сервує підкомандним історію України. Один кадр з історії живцем висить на палі, перед командантським шатром: людський череп, з гадюкою (зловив її... хтож би, як не мій синок?...). Спитайте першого скраю новака, що визначає цей образ і почусте (барабанним вогнем) переказ про смерть князя Олега від укушення гадюки.

Табір юнаків — „Стрілецька слава” — комлекс стрілецької романтики достосував до віку учасників. Теренові гри й марш із обтяженням вимагають у юнаків вже майже стільки, скільки колись вимагали від „старої войни”. Учасників 43 мужа, 10 шатер, Командант: ст. п. Мирон Бабюк, бунчужний: п. розвідчик Богдан Булавка.

В відовідній віддалі за „військом”треба післати в дефіляду й „ґуляш-канону”. В описаній уже модерній, гігієнічній, простірній і (...якій ще хочете) кухні, автор цих слів застав штаб пань, у складі: Слава Шишка (командантка кухні), Е. Яремко, Віра Мальчевська, Оля Чмола і Ліда Стасюк.

В закінчення — цікава статистика:юначок цього року було на 2 менше, юнаків на 9 менше, ніж торік. Зате новаків було на 4 більше, ніж минулого року. Це покищо малий (у випадку юнаків і не такий то вже малий...) доказ, що з віком наші діти, під усякими претекстами, намагаються висмикнути з-під таборування. В ім'я чого?, — спитаємо... В ім'я солодкого безділля”, безконечного їдження, лежання (до осліплення!) при телевізорі — чи в ім'я зову вулиці (до „ґенґу”)? Під цим поглядом мусимо бути сторожкі і тверді як криця: вакації — то не безділля, тільки відпочинок шляхом зміни зайняття й оточення... Того, що дитині фізично й морально -душевно дасть табір за три тижні, ніяке інше середовище не дасть і за пів-року. Звідси імператив: в часі таборування всі наші діти мають бути в таборі! Котре не хоче їхати — тому треба „допомогти хотіти”... Операція не важка, ще й кінчиться „гепі-ендом”. Ведмедя, якого треба до табору тягнути за вуха— — треба потім з табору тягнути за хвіст...

„Живий Лис Микита” на Союзівці...

Закінчення зі стор. 1-ої

Група авторів і виконавців Живого „Лиса Микити”, що був виведений в суботу 22-го серпня ц. р. на Союзівці в програмі мистецько - розвагового вечора, у карикатурі Ека: в горішньому ряді, зліва направо: маестро Іван Задорожний, Ікер, Микола Понеділок. У долішньому: Бабай - Нижанківський, Квітка Стецюк, гол. ред. „Лиса Микити” Еко-Козак і інші.

Другу „сторінку” „Живого Лиса Микити” започаткував Микола Понеділок, відчитуючи сатиричні вірші неприсутнього на вечері співробітника „Лиса Микити” Бабая-Нижанківського, що його портрет - карикатуру він тримав на тичці. Далі ішли сплітки „Сороки на плоті”, що їх прочитувала Квітка Стецюк і на третій „сторінці” був „надрукований” — виголошений самим Ікером його фейлетон „Спізнені жалі іменинника”. На дальші сторінки” цієї живої газети склалися виступи вокального квартету Союзівки, фейлетон Миколи Понеділка „Совкіно”, що його відчитав автор й ілюстрував тут же Еко своїми малюнками, співомовки „Вечір на Союзівці” Квітки Стецюк і гумористична пісня „Пісня про паню докторову”, на мотив „Нашої пані цісарової”, що її співав Володимир Ґентиш при вокальному супроводі квартету Союзівки. Головною атракцією програми були виступи головного редактора „Лиса Микити” Едварда Козака, який вивів спеціяльну „живу каруселю”, малюючи на великих аркушах паперу карикатури провідних діячів УНСоюзу, ред. „Свободи” й управи Союзівки, і який, уже як справжній Гриць Зозуля, причитав свій заключний фейлетон. Закінчено програму відспіванням „Пісні про Союзівку” і подякою ЕКА усім виконавцям і численним слухачам, як також Володимирові Берізці, який був головним техномайстром у виведенні програми, зокрема в конструкції „живої каруселі” із карикатурами й малюнками Ека.

Рідна Школа в Трой, Н. Й.

При парохії Покрова Пресвятої Богородиці в Трой, Н. Й., зорганізовано суботню школу українознавства. Усіх дітей було 36.

З нагоди річного пікніку парохії діти влаштували маленький попис ігор і пісень, що їх вивчили під час шкільного року. Треба признати, що діти пішли вперед в знанні рідної мови й у пластовій дисципліні.

Батьки стало привозили своїх дітей на науку, а крім того, по черзі їздили до Коговз, щоб на час доставити сестричок Ірину Білас і Зеню Шанс, які дбайливо провадили дівочий Пласт. Знов студент техніки, Нестор Томич, підготовив наших найменших хлопчиків в пластуванні. На признання і похвалу заслуговує наш учитель, п. Михайло Янищак, який через десять місяців провадив три відділи української школи, з пожертвуванням і часу і труду; вислід його відданої праці виявився в кількох імпрезах: Листопадового свята, Шевченківської річниці і т. п., в чому допомагав йому п. Василь Боднар, як режисер.

Парохіяльну школу підтримував увесь час місцевий відділ УККА, впливаючи на батьків, щоб ні одна наша дитина не лишилася без своєрідної школи, щоб набралась свого духа: любила свою мову, пісню, наш прегарний обряд і церкву. Треба признати працю Впр. о. В. Довговича, який завжди дбає про наших дітей.

Н. К.

В першім раді (зліва на право): Ю. Жеребинський, Б. Хорват, В. Боднар, П. Коцур, Я. Хорват, Р. Коцур, М. Гарат. — У другім раді: І. Боднар, А. Дзюба, М. Гарат, Впр. о. В. Довгович, І. Жеребинська, М. Юдка, К. Юдка. — У третім ряді: Ірця Білас (сестричка); Д. Боднар, Д. Сушко, І. Коцур, Михайло Янищак (учитель); Г. Наболотна, Д. Наболотна, О. Сидор, О. Роман, Зеня Шанс (сестричка). Неприсутній Нестор Томич (братчик).

Фото: Іван Стимський з Коговз.

Українські військові медалі і відзнаки на міжнародній виставці в Ню Йорку

Ню Йорк. — Окрема американська організація, що займається спеціяльно військовими медалями і відзнаками в усьому світі, влаштувала міжнародну виставку в Генрі-Гадсон готелі при 353 Вест 57 вулиці в Ню Йорку. В десятках ґабльот є там військові медалі і відзнаки американські, британські, німецькі, японські, бразилійські й інші. Є також дві ґабльоти з військовими українськими медалями і відзнаками. Виставлено Хрест Симона Петлюри, Залізний Хрест за участь в Зимовому Поході, кол. вояків УГА і зокрема УСС, І Української Дивізії УНА, як теж різні відзнаки українських комбатантських організацій. Показано Грамоти, що стосуються згаданих вгорі Хрестів з Армії УНР та поміщено портрети Симона Петлюри і генерала Олександра Загродського. Приємно звертають увагу вичерпні пояснення англійською мовою. Над ґабльотками поміщено невеличку мапу України. Вступ на залю вільний, але при вході стоїть американський вояк, який перевірює приявних. Приміщенням цих українських військових ґабльоток зайнявся Музей Братства І УД УНА у Шикаго, що ним опікується Орест Городиський.

У Південному В'єтнамі знову масові демонстрації студентів і буддистів

Сайгон. — В неділю 23 серпня ц. р. сотні студентів вірвались до державної радіостації і понищили її внутрішнє уладження та після того зробили те саме з будинком міністерства інформації. Студенти були обурені на оприлюднення в радіо вістки, наче б вони виреклися своїх претензій до режиму президента Нгусва Хана після того, як президент Хан прийняв був попереднього дня шістьох студентських лідерів на тригодинну розмову. У тій розмові з студентами, яка відбулася за часм і в приявності закордонних журналістів, президент Хан обіцяв, що майбутній південно-в'єтнамський уряд матиме більшість цивільних міністрів, як також обіцяв злагіднити пресову цензуру. Однак він відмовився відкликати воєнний стан і твердив, що обмеження громадянських свобод тимчасово неминуче з уваги на війну з комуністами, які ті свободи використовують для своїх цілей. Студенти закидають режимові Нгусва Хана, що він є насправді військовим диктатором. Так само буддистські лідери домонструють проти перебування в уряді нібито давніх винуватців переслідування буддистів з часу урядування президента Нго Дінг Дієна.

У відблиску рідного танку

Над річкою беріжком
Ішов чумак з батіжком,
Гей, гей з Дону додому...

(Українська народна пісня)

Важко „знайти українську людину, яка не знала б хоч трохи про минулу славу українських чумаків. З історії українського народу довідуємося, що на 17—18 століття припадає розвиток українського чумацтва. Про славний чумацький світ згадує український народ у своїх народніх оповіданнях, піснях, вертепних п'єсах, а вже особливо відтзеркалюється в українських народніх танках.

Чумацька доля була різною. Оспівав її і наш Кобзар, Тарас Шевченко, у своїй поемі „Хустина" („У неділю не гуляла"). Чумаком був і батько Кобзаря, Григорій Іванович Шевченко, бо, окрім своєї хлеборобської праці, займався також і чумакуванням. Українців, які залюбки віддавалися торгівлі і мандрували по сіль до далекого Криму, називали чумаками. Крізь розлогі степи України мандрували довгі валки чумацьких возів, запряжених круторогими волами. Для безпеки вибиралися вони гуртом, засмалені степовим сонцем, волелюбні, завзяті, нестримні, дотепні і веселі. Чумаки возили з України у Крим продавати господарські продукт, а звідти привозили сіль, вино, шовкову матерію й ін. товари.

Отже, коли чумацька побутовість увіковічнила себе в українській духовій культурі, то таким чином і стилізований на тому мотиві танок „Чумак" стає особлво популярним та входить до репертуару українських народніх танків, збагачує жанр того мистецтва. Розуміється, не легко приходиться танцюристові, ще не заавансованому, вправляти цей сольовий танок. Мусить буди досконала легкість руху, чистота кроків, добре відчуття ритму і в додатку артистично - мімічний хист.

На щорічних здвигах української молоді за океаном маємо нагоду з осолодою оглядати мистецькі виступи самодіяльних гуртків. У центрі уваги часто є барвисті ансамблі молодих танцюристів. Гопак, Козачок, Коломийка, Аркан, Гречаники, Катерина, Запорожці, Гонивітер, Женчик, Гаївка, Метелиця, Журавель та особливо атракційні сольові танки — популярні Чумаки і Чумачки завжди радують глядачів. І в тих моторних білих постатях на естраді оживає на мить дух чумацької давнини. З-під солом'яного бриля радісно промінюються оченята, а на смузі біленьких зубів — мила усмішка. Фізично зморюючі присідки, з обкручуванням, з перескоком, з колисанням, а також — мережки, вихилясники, угинання, гайдуки, бігунці, вертілки, щупаки, мітелочки... — скільки тих „колін" і скільки треба відчуття ритму та сприту.

У цьому круговороті рухів відображуються зміст: широкий степ, валки скрипучих возів, шелестіння зеленої тирси, гомінка батдьора пісня, ритм закаблуків завзятого гопака, хляскання батіжків. Драматичною рисою у „Чумаку" є звихнення ноги. У цьому відтворюється символіка чумацької пригоди... „Була ж йому пригодонька, з Криму ідучи, в чистім полі край дороги, заслаб та й лежить"... У заключному узорі, під акомпаніямент бурхливих аплодисментів, відходить чумак з естради на радощах, ніби з Дому додому!..

Про український народний танок „Чумак" сказав би багато наш балетмайстер Василь Авраменко, бо він дав і до нього свій мистецький уклад. Дебют отого чумацького танку відбувся у Школі Національного Танку Авраменка у Калішському таборі інтернованих поляками українських військ у 1921 році, виконував його танцюрист Кожухар.

Дмитро Надрага

Успіхи нашої молоді

Ряди тих дітей нашої нової еміграції, що закінчили вищі студії й тим самим „пробили вікно" до свого кращого майбутнього, збільшуються з кожним роком.

Цього року в м. Ленсінг градуював у Мишигенському Стейтовому Університеті з адміністративного права Юрій Собко - син учителів середньої школи - Петра і Марії Собків.

Юрій народився в Україні, на Полтавщині. Семилітнім хлопцем, разом із батьками, залишив рідний край. Початкове навчання закінчив у таборі переміщених осіб у Німеччині, в Діллінгені. В 1951 році переїхав, разом з батьками, до ЗДА й закінчив гайскул у м. Дітройті, після чого добровільно зголосився до війська. Три роки військової служби відбув у Німеччині.

Юрій Собко

Повернувшись з війська, розпочав студії в Університеті й успішно їх закінчив. У перспективі дальший крок вперед — докторату й професури.

Щасти Боже!

М. Л.

„Наталка Полтавка" завітає у жовтні до Ню Йорку

Український Оперовий Ансамбль у Ню Йорку, який у минулих сезонах ставив з постійним успіхом „Катерину" М. Аркаса, „Ноктюрн" М. Лисенка, „Запорожця за Дунаєм" С. Гулака - Артемовського, вже тепер приступив до праці над оперетою Миколи Лисенка „Наталка Полтавка" — з оркестрою, декораціями і оперовими співаками. Цю перлину української оперової музики ставитиме Ансамбль у пляні „комічної опери", звертаючи особливу увагу на музичну сторінку твору. З солістів у цьому Ансамблі брали й беруть угасть: пані Марія Лисогір — Ситі опера, Марта Кокольська — Ситі Опера, Ганна Шерей — Київська Філярмонія, співаки: Лев Рейнарович із Львівської опери, організатор і надхненник цієї вистави, Іван Гош та Іван Самокишин із Львівської опери, П. Федорович з Харківського театру, Микола Шуган із молодого ансамблю — соліст „Думки" І. Зам'ятий, Х. Корневич, О. Кириченко, І. Шугая. Більшість із них ми побачимо в опереті „Наталка Полтавка", що буде поставлена в Ню Йорку 4-го жовтня, о 7-й год. вечора у „Фешен Інституті". Партію Наталки співатиме Марта Кокольська. Музичним керівником вистави і диригентом оркестри, складеної із львівських музик та кращих студентів УМІ, буде проф. Олег Стратичук; режисер: Т. Федорович, концертмайстер — проф. Т. Левицький.

Оперета „Наталка Полтавка", як стверджує д-р Антін Рудницький у своїй найновішій праці про українську музику, — здобула рекорд популярности в українського глядача завдяки народній музиці, логічному пов'язанні музичних номерів з розвитком дії, прегарній музичній характеристиці персонажів. Саме тому й готує її до вистави Український Оперовий Ансамбль у Ню Йорку.

Як позитивне явище в творчому житті Українського Оперового Ансамблю треба відзначити те, що на вистави різних опер та концертові вечори він запрошує різних диригентів і режисерів. Дотепер диригували пп Іван Здророжний, д-р Ігор Соневицький, проф. Олег Стратичук — композитор і диригент Чернівецької опери й симфонічних оркестр у країнах Південної Америки. З режисерів працюють у Ансамблі пп. С. Крижанівський із Львівської опери, В. Ласовський, багато праці вкладає у цю ділянку Л. Рейнарович.

Дотепер Ансамбль мав дуже добрі відгуки за поставлені опери від таких критиків і музикологів, як д-р Полевський, проф. І. Недільський, д-р З. Лисько, проф. Д. Горлинська-Каранович та ін. До їх авторитетних голосів-оцінок напевно долучаться ще й нові після вистави зажди молодої „Наталки Полтавки", яка завітає на початку жовтня в Ню Йорк.

(ЛП)

З діяльности школи св. о. Николая в Шикаґо

Навчальний рік 1963—1964 завдяки зусиллям отців та сесстер Василіянок і учительок, був роком цікавої діяльности у школі св. о. Николая в Шикаґо. До найголовніших подій треба зарахувати:

успішний Осінній базар, який відбувся при кінці листопада;

У грудні відбувся виступ учнів старших кляс, у музею „Науки і Промислу", котрий зачарував чужинців нашими різдвяними звичаями;

Учні провели успішно коляду в січні в українській околиці, а також випустили грамофонні платівки, котрі вже появилися на ринку;

Шкільний хор брав участь у змаганнях з іншими хорами і здобув оцінку „Відмінно";

Надзвичайно вдався виступ шкільних хорів і оркестр у „Фестивалі всіх Зірок", у славному „МекКормік Плейс", де наш хор ознайомив чужинців з мистецькими досягненнями української пісні;

Книжковий Ярмарок, що відбувся в нашій школі, був дуже корисний для поширення шкільної бібліотеки і, заразом, виявив зацікавлення наших дітей читанням як українських, так і англомовних кижок;

У березні відбувся величний концерт в честь Тараса Шевченка у 150-ліття його народин, котрой показав любов нашої молоді до своєї Батьківщини і пошану для її великих синів.

Відбулася виставка дитячої самодіяльности — писанки, вишивки, проєкти, а найголовніше кераміка і скульптура;

Найкраще свято весняного сезону — „Музичний Фестиваль", присвячений творчості нашої поетеси Лесі Українки, де були виконані уривки з „Лісової Пісні" і „Семи Струн", у сценці „Цвіти для Лесі", котру написала вчителька пані Я. Проців;

Діти школи врочисто відзначили День ім'янин нашого улюбленого Владики Кир Ярослава.

Як кожного року, діти вшанували Божу Матір у Травневій Процесії, і віддали подяку за всі посередництва перед Богом.

Крім цього, діти брали участь в радіопрограмах та інших імпрезах, під керівництвом катедральних отців.

Цього року закінчило школу св. о. Николая 135 градуантів. Учні шктоли св. о. Николая вдячні катедральним отцям, преподобним сестрам і учителям за їхню працю в цьому році.

Наталка Пилип'юк

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„Світовий рекорд українських парашутисток"

„...Українські парашутистки Валентина Матушинська (Київ), Антонина Алімова (Одеса) і Олександра Хмельницька (Львів) встановили в Києві новий світовий рекорд. У комбінованому денному груповому стрибку з висоти 1.500 метрів вони приземлилися на відстані 1 метр 33 см від центру кола". („Радянська Україна" з 15 серпня).

Кінофільм „Наймичка" для німих

„Створили цю стрічку кінолюбителі Харківського будинку культури глухонімих і нещодавно показали її... Нелегке завдання стояло перед ними: мовою жестів і міміки донести до глядача трагічну долю шевченківської Ганни". Ця ж любительська кіностудія вже випустила для глухонімих глядачів фільми „Розповіді про наше життя", „Наші таланти", відзначені дипломами". („Радянська Культура" з 13 серпня).

Місто без театру

У великому промисловому місті Горлівці, Донецької області, і досі немає театру, бо на це немає коштів. „Радянська Культура" з 16 серпня пише: „Будівництво театру повинно передбачатися народно-господарським пляном... Слово тут за республіканськими організаціями. Так само треба передбачати призначення сюди молодих фахівців — випускників консерваторій, художніх і театральних вузів республіки".

Молодий композитор Мирослав Скорик

„Молода Україна" з 15 серпня опублікувала репортаж про молодого українського композитора-львов'янина Мирослава Скорика, до речі, свояка Соломії Крушельницької. Він закінчує консерваторію в Москві, але часто приїздить до рідного Львова, де вже має оркестру. М. Скорик написав чимало творів на слова Т. Шевченка, чудовий фортепіяновий цикл „Кавказ", одноактовий балет „Марина" (за Т. Шевченком) та ін., з однаковим успіхом працює в жанрі симфонічної музики і в легкому жанрі. „Мирославові твори відзначаються самобутністю, оригінальністю трактування теми. Притаманна їм сила духу, широта думки, емоційність".

Нігерійці в Києві

У Києві гостювала делегація Національної Спілки Студентів Нігерії. „Молоді африканці... у розмові з проректором Київського ун-ту Г. Цвєтковим цікавились умовами навчання в Києві посланців зарубіжних країн". „Молодь України" з 15 серпня інформує, з якими „діячами української культури" мали ще розмови молоді нігерійці: крім Г. Цвєткова, вони розмовляли з секретарем ЦК ЛКСМ Л. Биховим і відповідальним секретарем Комітету молодечих організацій УССР В. Морозом.

Совєтська бюрократія

Дотепно висміяв совєтських керівників - апаратчиків М. Пироженко в журналі „Зміна", ч. 7, в коротенькій байці „Розмова по телефону":

— Це шефи?
— Так!
— Давайте допомогу!
— Пришліть когось,
Щоб показав дорогу...

Стейнбек у Києві

Під час відвідин Києва американський письменник Д. Стейнбек, з дружиною, лавреат Нобелівської премії, зустрівся з групою українських підсовєтських письменників. О. Корнійчук був не вдоволений позицією Стейнбека — як „спостерігача життя". Відбулася така розмова: „О. Корнійчук: — Великі письменники минулого не відмовлялись від обов'язків громадянина. — Дж. Стейнбек: — Це не зовсім так. В такому випадку письменник перетворюється на проповідника. — І тут перехилився через стіл поет Микола Вінграновський: — Якщо письменник не проповідник, то хто ж він тоді? — Стейнбек на хвилю замовк. — В кінцевому рахунку він проповідник, — сказав, подумавши. І тут же вперто додав: — Але він не повинен ставитись до себе, як до проповідника. — В цих словах знову прозвучала позиція спостерігача"... („Зміна", ч. 7. 1964.).

Фотокопія українського листа М. Гоголя

На прохання професури Ніженського педагогічного інституту ім. Миколи Гоголя, на Чернігівщині, — з Ягайлонського університету у Кракові, Польща, прислали фотокопію недавно знайденого там листа М. Гоголя, написаного українською мовою.

З одержаного неґативу її буде розмножено, й один відбиток знайде місце у філіялі музею, на вокзалі, де гоголівські матеріяли оглядають приїжджі з усіх кінців країни" (Журнал „Україна", ч. 26).

● У Східньому Берліні совєтські вояки острілялн з автомату американське військове авто. Уряд ЗДА зголосив проти цього протест. На щастя, ніхто в американському автомобілі не був поранений.

ТАРЗАН, ч. 5294. Адам відходить...

— Стовн, якщо ви не проситимете вибачення, то я буду наполягати на тому, щоб ви їхали на вакації, — кінчав Дорсетт.

Адам сердито пирснув і почав відходити. — Так значить все в порядку зі мною...

— Вакації — це є те, про що я вже думав на всякий випадок... Вакації назавжди!